

Memòria de gestió del Parc natural de la península de Llevant 2009

Presentació

El 2009 el Parc natural de la península de Llevant ha comptat amb un dels pressupostos més elevats dels últims anys per fer front a un Programa Anual que prioritzava, sobretot, les inversions en l'àrea d'ús públic. Això no obstant, del pressupost previst inicialment només s'ha pogut executar entorn d'una tercera part, doncs la majoria dels grans projectes no han arribat a culminar, bé per problemes de tipus administratiu (Centre d'informació i interpretació) o per un replantejament de la necessitat de dur-se a terme (zona d'acampada).

Entre els projectes que sí s'han materialitzat i que per la seva importància i significació cal destacar, hi ha la senyalització completa del Parc –que inclou tots els itineraris- o el condicionament de dues àrees recreatives, una a s'Alqueria Vella de Baix i l'altra al Mirador de sa Senyora. També és ressenyable la finalització de les obres de restauració de les cases de Can Sard per part del Consorci d'Aubarca–Es Verger, les quals serviran d'ubicació per al Centre d'informació i interpretació.

Entre les tasques de recuperació d'hàbitats que s'han duit a terme, bé a través de brigades d'Espais de Natura Balear o de la brigada contractada de la Fundació Deixalles, hi ha la neteja dels torrents des Cocons i des Matzoc i la sembra de plantes de bardissa, la neteja de les platges de s'Arenalet i de Font Celada, la neteja i condicionament de camins i itineraris o la restauració de marges i abeuradors.

Quant a la gestió forestal, s'ha continuat amb el manteniment de les repoblacions existents (poda, substitució de protectors, sembra de nous exemplars, etc.). Durant els mesos de novembre i desembre, s'ha executat part del projecte de repoblació finançat per l'operador turístic alemany TUI, el qual suposarà en un futur un increment de 48 hectàrees en la superfície forestal del Parc.

Dels projectes de conservació realitzats, cal destacar els resultats molt positius obtinguts en el projecte de reintroducció de la milana, que per primer any ha criat amb èxit dins l'espai natural. A més a més, s'ha continuat amb el seguiment i la recuperació de la moixeta voltonera, de l'àguila peixetera o del calàpet.

Pel que fa al gaudi del Parc per part de la societat, les xifres de visitants han estat similars als anys anteriors, mantenint-se entorn de les 17.000 persones. Això no obstant,

les estades als refugis han augmentat un 8% respecte de les de 2008, arribant als 4.265 usuaris.

Una altra dada prou significativa és la de les visites educatives (56 visites i 1.497 alumnes), que quasi s'han triplicat respecte les de l'any anterior. A més a més, el programa "El nostre Parc", adreçat als escolars del municipi d'Artà, ha continuat amb molt bona acollida.

Finalment, cal assenyalar que hi ha hagut un augment del 22% en el nombre de persones que s'han adreçat a l'oficina del Parc, bé per sol·licitar informacions diverses, per fer ús del registre oficial o per tramitar llicències.

Sumari

- **Autoritat de gestió, Junta Rectora i Equip de gestió del parc**
 - Autoritat de gestió
 - Junta Rectora/ patronat
 - Equip de gestió
- **Pressupost 2009**
- **Actuacions**
 - 3.1.Àrea de gestió per a la conservació
 - 3.2.Àrea de desenvolupament socioeconòmic
 - 3.3.Àrea d'ús públic i educació ambiental
 - 3.4.Àrea d'investigació i seguiment
 - 3.5.Àrea de manteniment
 - 3.6.Àrea de vigilància
 - 3.7.Àrea d'administració

**1. Autoritat de gestió,
Junta Rectora i
Equip de gestió del parc**

Autoritat de gestió

President

Miquel Àngel Grimalt i Vert

Conseller de Medi Ambient

Vicepresident

Miquel Ferrà Jaume

Director general de Biodiversitat

Representant de la Conselleria de Presidència

Santiago Florit Gomila

Director general de Relacions Institucionals

Representant de la Conselleria de Medi Ambient

Pere Ramon Bonet

Director general de Medi Forestal i Protecció d'Espècies

Representant del Consell de Mallorca

Guillem Riera Colom

Director insular de Medi Ambient

Representant Ajuntament d'Artà

Rafel Gili Sastre

Batle d'Artà

Representant Ajuntament de Capdepera

Pilar Gasull

Regidora Medi Ambient

Representant Ajuntament Son Servera

Antonio Servera Servera

Regidor de Medi Ambient i Agricultura

Junta Rectora

President

Miquel Àngel Grimalt i Vert

Conseller de Medi Ambient

President delegat

Antonio Picazo Muntaner

Vicepresident

Miquel Ferrà Jaume

Director general de Biodiversitat

Representant de la Conselleria de Medi Ambient

Pere Ramon Bonet

Director general de Medi Forestal i Protecció d'Espècies

Representant de la Conselleria d'Agricultura i Pesca

Patrícia Arbona Sánchez

Directora general de Pesca

Representant de la Conselleria de Treball i Formació

Maria Durán Febrer

Directora general de Responsabilitat Social Corporativa

Representant de la Conselleria d'Educació i Cultura

Josep Serra Colomar

Director general d'Innovació i Formació del Professorat

Representant de la Conselleria de Turisme

Magdalena Vives Fernández

Secretària general de la Conselleria de Turisme

Representant de la Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació

José Luis Gil Martín

Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació

Representant del Consell Insular de Mallorca

Petra Suñer

Secretària tècnica del Departament de Medi Ambient

Representant de l'Administració Central

Ana Maria Garcia Vallejo

Directora de l'Àrea d'Agricultura i Pesca de la Delegació del Govern

Representant de l'Ajuntament d'Artà

Rafael Gili Sastre

Batle de l'Ajuntament d'Artà

Representant de l'Ajuntament de Capdepera

Pilar Gasull

Regidora de Medi Ambient

Representant de l'Ajuntament de Sant Llorenç

Mateu Frau Barceló

Delegat de Medi Ambient

Representant de l'Ajuntament de Son Servera

Antoni Servera Servera

Regidor de Medi Ambient i Agricultura

Representant de propietaris de finques de Son Servera

Sense nomenament

Representant de propietaris de finques d'Artà

Sebastià Àngel Vich Sancho

Representant de propietaris de finques de Capdepera

Nicolàs Balaguer Siquier

Representant del conjunt de propietaris de finques conveniades

Bonaventura Rubí Servera

Representant de la Unió de Cooperatives Agràries

Pep Lluís Reche García

Representant de la Federació Balear de Caça

Joan Cánovas Servera

Representant de caçadors de les societats federades de caçadors de la comarca

Gonzalo Rodríguez Rosselló

Representant de la Confraria de Pescadors d'Alcúdia

Pedro Antonio Martí Ferrer

Representant de la Confraria de Pescadors de Cala Rajada

Juan Ramon Esteva Castro

Representant d'associacions de pesca recreativa

Gabriel Ferriol Nadal

Representant de la Federació Balear d'Activitats Subaquàtiques

Bernardino Serra Cifre

Representant de la Universitat de les Illes Balears

Gabriel Moyà Niell

Representant d'associacions de conservació de naturalesa

Antoni Muñoz Navarro

Representant d'associacions de conservació de naturalesa

Miquel Àngel Dora

Representant d'entitats excursionistes de Mallorca

Francesc Colom Canals

Representant dels agents turísics

Bonaventura Rubí Servera

Representant dels sindicats

Guillem Morlà Cuesta

Representant dels sindicats

Guillem Vadell Adrover

Representant del sindicat agrari

Gabriel Company Bauzá

President Asaja Balears

Expert en temes de conservació

Neus Andreu Sunyer

Expert en temes de conservació

Maurici Ruiz Pérez

Expert en temes de conservació

Maria Francisca Massanet Sancho

Expert en temes de patrimoni cultural

Mossèn Gili

Cap del Departament de Biodiversitat

Pere Bonet Bonet

Cap del Servei d'Espais Naturals

Catalina Massutí Jaume

Secretària, directora del Parc Natural

Maria Antònia Sastre Rebassa

Equip de gestió

Director/a

Maria Antònia Sastre Rebassa, en comissió de servei des del gener fins el 14 d'octubre de 2009

Tomàs Bosch Llull, ocupa la plaça en propietat a partir del 15 d'octubre de 2009

Tècnic superior

Andreu Amengual Herranz

Tècnics d'espais naturals

Álvaro Román Hernández

Josep Rullan Palenzuela

Educadores ambientals

Eulàlia Caballé Brull

Miquela Soler Adrover, a partir del 20 de maig

Informadores

Laura Patrícia Bueno Femenias

Miquela Soler Adrover, des de gener fins el 19 de maig

Catalina Piris Obrador, a partir del 20 de maig, substitueix una baixa per excedència

Brigada de biodiversitat

Un capatàs: Miquel Garau Ferrer

Un treballador de biodiversitat categoria especialista de primera: Miguel Ángel López Sanz

Dos treballadors de biodiversitat categoria especialista:

Rafel Garau Genovart

Bartomeu Perelló Manresa, de gener a juliol

Jesús Muñoz Navarro, de juliol a desembre

Dos treballadors de biodiversitat:

Catalina Ferrer Pons

Salvador Martínez i Massanet

Zeladors d'espais naturals

Marc Gil Caldentey

Gerard Bravo Roura

Administrativa

Margalida Oliver Pujadas, de baixa mèdica des del mes de setembre

Maria Tejada Pons, des de l'1 de desembre

Netejadora

Antònia Llabrés Abellón

2. Pressupost 2009

Estat de despeses 2009

Actuació	Pressupost inicial	Pressupost executat	Entitat pagadora
Àrea de gestió per a la conservació			
Programa de recuperació d'hàbitats	0	2964.00	Espais de Natura
Projecte de restauració del sistema dunar de s'Arenalet	1000	0	
Recuperació de fonts, basses i abeuradors	1000	280.07	Espais de Natura
Projecte de recuperació de bardisses	0	0	
Programa de gestió forestal	0	22838.63	Espais de Natura
Projecte de reforestació	1000	1381.44	Espais de Natura
Control de plagues	0	0	
Control de la població de cabres	0	0	
Silvicultura preventiva	4000	2119.24	Espais de Natura

Producció de planta autòctona	300	0	
Restauració de sòls degradats	500	324.80	Espais de Natura
Programa de conservació de la fauna i flora	0	74.82	Espais de Natura
Projecte de recuperació del calàpet	0	0	
Projecte de recuperació de carronyaires	900	605.68	Espais de Natura
Reintroducció de la milana	10000	10312.30	Espais de Natura
Recuperació de l'àguila peixetera	0	111.01	Espais de Natura
Eliminació d'espècies al·lòctones	0	0	
Projecte d'adequació de refugis d'espècies antròpiques	500	0	
Projecte de catalogació del Pi Gros	0	0	
Programa de recuperació del patrimoni etnològic	1000	0	
TOTAL	20200	41012.03	
Àrea de desenvolupament socioeconòmic			
Programa de promoció de la producció ecològica	1200	0	
Programa de capacitació de guies turístics	0	0	
TOTAL	1200	0	
Àrea d'ús públic			
Programa d'atenció al públic i informació	0	0	
Projecte d'aparcament a l'Alqueria Vella de Baix	24000	0	
Projecte de senyalització	60000	40867.12	Abaqua
Projecte de minimització de risc per als usuaris	2000	0	
Edició de publicacions	38000	0	
Programa d'interpretació ambiental	0	0	
Centre d'interpretació ambiental	300000	17574	Abaqua / ENB
Visites guiades interpretatives	7000	3633.09	Espais de Natura
Programa de comunicació	5000	1946.31	Abaqua
Programa de voluntariat	0	0	
Projecte d'àrea recreativa	6000	5329.40	Espais de Natura
Recuperació del Mirador de sa Senyora	1000	1000.00	Espais de Natura
Projecte de restauració Alqueria Vella de Dalt	20000	18110.35	Espais de Natura
Projecte de zona d'acampada	60000	606.00	Espais de Natura
Projecte de creació de nous itineraris	4000	0	
TOTAL	527000	89066.27	
Àrea d'investigació i seguiment			
Programa de seguiment	0	0	
Programa de foment de la investigació	0	2031.35	Min. d'Innovació
Estació d'anellament d'esforç constant	24000	0	
Àtles d'amfibis i rèptils	3000	202.80	Espais de Natura
Anàlisi dels invertebrats del Parc	3000	0	
TOTAL	30000	2234.15	
Àrea de manteniment			
Manteniment i recuperació de lleres de torrents	3000	806.20	Espais de Natura
Retirada de residus perillosos	3000	1200.06	Espais de Natura
Projecte de reparació dels camins del Parc	10000	0	
Minimització de l'erosió dels camins	10000	9080.00	Espais de Natura
Programa de manteniment dels equipaments	3000	5401.46	Espais de Natura
Projecte de planificació d'accessos per emergències	0	0	
TOTAL	29000	16487.72	
Àrea de vigilància			

Programa de vigilància	0	0	
TOTAL	0	0	
Àrea d'administració			
Programa de formació	500	587.82	Espais de Natura
Programa de documentació	500	7.60	Espais de Natura
Programa d'Equipament	36000	18191.98	Espais de Natura
TOTAL	37000	18787.40	
TOTAL ÀREES	644.400 €	167.587,57 €	

3. Actuacions

3.1. Àrea de gestió per a la conservació

3.1.1 Programa de recuperació d'hàbitats

Projecte d'execució de la restauració del sistema dunar de s'Arenalet

Projecte de recuperació de fonts, basses i abeuradors

Projecte de recuperació de bardisses

3.1.2 Programa de gestió forestal

Projecte de reforestació

Control de plagues

Control de la població de cabres

Silvicultura preventiva

Producció de planta autòctona

Projecte de restauració de sòls degradats

3.1.3 Programa de conservació de la fauna i flora

Projecte de recuperació del calàpet

Projecte de recuperació de carronyaires

Projecte de recuperació de la milana (*Milvus milvus*)

Projecte de recuperació de l'àguila peixatera (*Pandion haliaetus*)

Eliminació d'espècies al·lòctones

Projecte de protecció i adequació de refugis d'espècies antròpiques

3.1.4 Projecte de catalogació del pi Gros

3.1.5 Programa de recuperació de patrimoni etnològic

3.2. Àrea de desenvolupament socioeconòmic

3.2.1 Programa de promoció de la producció agrària ecològica

3.2.2 Programa de capacitació de guies turístics

3.3. Àrea d'ús públic i educació ambiental

- 3.3.1 Programa d'atenció al públic i informació
- 3.3.2 Projecte d'execució de l'aparcament a s'Alqueria Vella de Baix
- 3.3.3 Projecte de senyalització
- 3.3.4 Projecte de minimització de riscos per als usuaris
- 3.3.5 Edició de publicacions
- 3.3.6 Programa d'interpretació ambiental
 - Projecte del Centre d'interpretació ambiental del Parc
 - Visites interpretatives
- 3.3.7 Programa de comunicació
 - Programa Comarca: Un parc per a tots
 - Programa de comunicació a través de la ràdio
- 3.3.8 Programa de voluntariat
- 3.3.9 Projecte d'àrea recreativa
- 3.3.10 Projecte de recuperació del Mirador de sa Senyora
- 3.3.11 Projecte de restauració de s'Alqueria Vella de Dalt
- 3.3.12 Projecte de zona d'acampada
- 3.3.13 Projecte de creació de nous itineraris

3.4. Àrea d'investigació i seguiment

- 3.4.1 Programa de seguiment
- 3.4.2 Programa de foment de la investigació al Parc
- 3.4.3 Estació d'anellament d'esforç constant
- 3.4.4 Atles d'amfibis i rèptils

3.4.5 Anàlisi dels invertebrats del Parc

3.5 Àrea de manteniment

3.5.1 Programa de manteniment i recuperació de lleres de torrents

3.5.2 Projecte de retirada de residus perillosos

3.5.3 Projecte de reparació dels camins del Parc

3.5.4 Projecte de minimització de l'erosió dels camins

3.5.5 Programa de manteniment dels equipaments del Parc

3.5.6 Projecte de planificació d'accessos per a emergències (incendis)

3.6 Àrea de vigilància

3.6.1 Programa de vigilància

3.7 Àrea d'administració

3.7.1 Programa de formació

3.7.2 Programa de documentació

3.7.3 Programa d'equipament

3.1. Àrea de gestió per a la conservació

Amb els programes i projectes inclosos en aquesta àrea de gestió

es pretén garantir la recuperació i processos ecològics.
conservació de la biodiversitat i dels

3.1.1 Programa de recuperació d'hàbitats

L'objectiu d'aquest programa és afavorir la millora i diversificació d'hàbitats per tal que puguin mantenir i acollir les espècies pròpies del Parc i afavorir un increment de la biodiversitat. A més d'alguns projectes concrets que tot seguit es detallen, les tasques quotidianes de manteniment del Parc han inclòs una gran quantitat d'actuacions encaminades a conservar i millorar els hàbitats, tant naturals com agraris. Entre d'altres, s'han duit a terme les següents actuacions:

Gener: es van plantar arbusts en terrasses artificials als costats del torrent dels Horts Vells per tal d'evitar la pèrdua de sòl. També es repararen barreres per a la gestió ramadera i se'n construïren de noves.

Febrer: es retiraren residus i llenya procedents del temporal. Així mateix, es van desbrossar les restes vegetals que hi havia al sementer des Corral des Tabac i a la menjadora de rapinyaires.

Març: es van sembrar plantes de bardissa en diversos trams dels torrents des Cocons i des Matzoc. També es retiraren protectors obsolets a la repoblació del Pla de ses Bitles.

Abril: el Parc va col·laborar amb el Consorci d'Albarca-Es Verger en la reparació de tancats de gestió ramadera i per a la protecció de repoblacions (camí de Penya Roja i na Fonoll). També es va netejar de vegetació el torrent des Matzoc i el camí dels Establits de s'Alqueria.

Maig: es van netejar les platges de s'Arenalet des Verger i sa Font Celada. També es van retirar restes de llenya del torrent de s'Arenalet i de la zona d'acampada i es va recuperar l'abeurador des Verger per al ramat i la fauna silvestre.

Juny: el Parc va col·laborar amb el Consorci d'Albarca-Es Verger en l'agrupació de les ovelles d'Albarca i de s'Alqueria Vella per a la tosa. També es van netejar i millorar els camins d'en Mondoï i de Penya Roja.

Juliol: es van retirar les restes de poda dels tallafocs i es va supervisar l'estat de les repoblacions regant les més recents (Penya Roja i Puig de sa Vaca).

Agost: es van restaurar les piques de s'Alqueria Vella de Dalt per al seu ús com a abeuradors per a ovelles i fauna silvestre.

Setembre: es van retirar protectors de les repoblacions de 2003 i es va col·laborar amb el Consorci d'Albarca-es Verger en el reagrupament d'ovelles per a la vacunació. També es va netejar de vegetació el nou itinerari que va del Campament des Soldats fins a les cases d'es Verger.

Octubre: es van retirar residus (deixalles diverses) i es traslladaren al punt verd municipal.

Novembre: s'adequà el Mirador de sa Senyora com a nova àrea recreativa i s'hi instal·laren dues taules amb bancs.

Desembre: es netejaren les bardisses de s'Alqueria Vella i es trituraren les restes de poda. També se sembraren nous exemplars de pins i arbusts a les parcel·les de repoblació del Camí dels Presos.

Projecte d'execució de la restauració del sistema dunar de s'Arenalet

Les actuacions proposades pel projecte de restauració del sistema dunar de s'Arenalet des Verger passen, en primer lloc, per suprimir el trànsit de vehicles a la platja. El projecte proposa actuacions complementàries com la delimitació de les àrees d'accés a la platja, l'acordonament de la zona dunar i la sembra de plantes, però deixa clar que l'impacte més important és el que hi provoca el trànsit rodat. Per aquest motiu, el Parc està pendent de determinar juntament amb el Consorci d'Albarca-es Verger les actuacions que s'iniciaran per recuperar aquest indret d'alt valor ambiental, intentant compatibilitzar la conservació amb l'elevat ús que tenen els dos refugis de les immediacions.

Projecte de recuperació de fonts, basses i abeuradors

Durant tot l'any s'han mantingut els abeuradors nets i amb aigua perquè el Parc comptàs amb punts d'aigua permanents per a la fauna silvestre.

La brigada itinerant de conservació recuperà les piques de s'Alqueria Vella de Dalt

Aprofitant els mesos d'estiu, la brigada de biodiversitat del Parc ha buidat i netejat les piques i abeuradors i els ha mantingut amb aigua. D'aquesta manera, aquests punts d'aigua s'han mantingut operatius durant tot l'estiu, contribuint a afavorir la fauna, tant la sedentària com la migrant.

Concretament, les piques d'es Verger, de s'Hort de s'Alqueria Vella de Baix i de na Fonoll han estat restaurades perquè comptaven amb fisures i escletxes per on es perdia l'aigua. Així mateix, s'ha fet una actuació de restauració dels abeuradors de s'Alqueria Vella de Dalt, dels quals s'ha recuperat el tram més degradat, millorant així l'accés per a petits vertebrats terrestres com el calàpet i la tortuga mediterrània i augmentant la superfície d'aigua útil.

Projecte de recuperació de bardisses

En diferents indrets s'han sembrat arbres i arbusts mediterranis que en un futur formaran bardisses vegetals. Aquestes plantacions s'han fet especialment a les ribes dels torrents des Cocons i des Matzoc per facilitar la canalització de l'aigua i evitar així l'erosió del terreny.

Per altra banda, també s'ha sembrat en camins i al costat d'alguns marges de parcel·les agrícoles. Les bardisses vegetals conformen un ambient adequat per a la nidificació i dispersió de moltes aus i vertebrats terrestres, per la qual cosa contribueixen a augmentar la biodiversitat del Parc.

Repoblació de bardissa vora el torrent des Cocons

3.1.2 Programa de gestió forestal

L'objectiu d'aquest programa és incrementar la superfície arbrada al Parc natural i reduir el risc d'incendi.

Una brigada elimina restes de branques a la finca d'es Verger

Projecte de reforestació

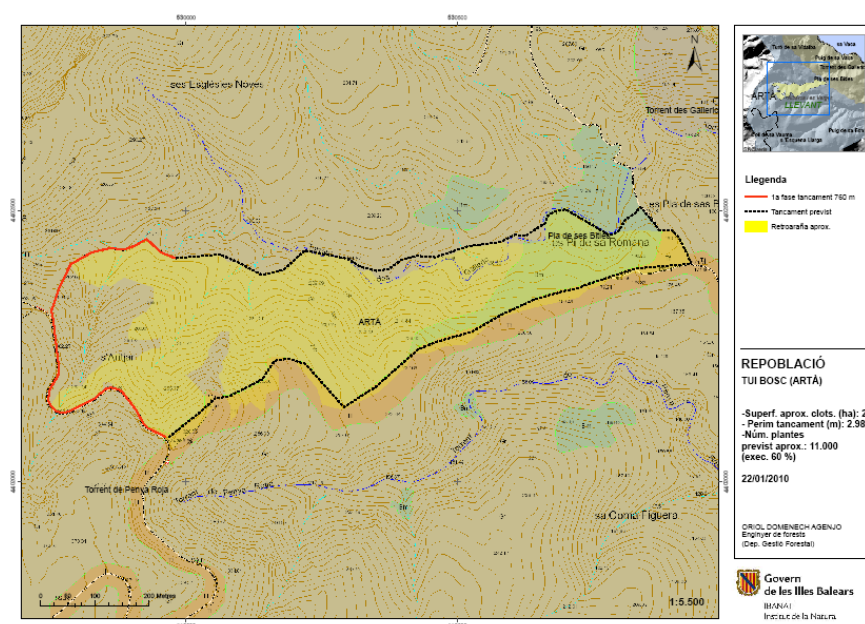
S'han fet actuacions de manteniment de les repoblacions, especialment en les zones repoblades l'any 2003. S'ha actuat en les repoblacions del Pla de sa Balma, del Puig d'en Porrassar, del camí dels Presos, del Puig des Corb, del Pla de ses Bitles, del Puig de sa Tudossa, del camí de Penya Roja i del Puig de sa Vaca. S'han dedicat esforços sobretot a substituir protectors que havien quedat petits per uns altres de més grossos amb l'objectiu d'evitar la depredació dels arbres per part de les cabres orades i per augmentar el seu espai de creixement. Així mateix, també s'han protegit dels herbívors les alzines i pins de creixement espontani que es localitzaven dins els ambients forestals.

Repoblacions de pins amb protectors individuals i en un tancat perimetral a la finca d'es Verger

Dia 26 d'octubre va tenir lloc la presentació d'un projecte de reforestació a la finca d'es Verger, concretament al Pla de ses Bitles, que serà finançat per l'operador turístic alemany TUI per mitjà d'un conveni signat amb la Conselleria de Medi Ambient. Aquest projecte, redactat per tècnics de la Conselleria, es va iniciar el mes de novembre i continuarà en els primers mesos de 2010. Durant aquest hivern s'ha

executat un 60% de la repoblació total. En concret, s'han plantat uns 11.000 arbres en una superfície de 20 hectàrees, que es tancaran amb reixa per evitar la predació de les cabres.

La superfície repoblada al Parc des de l'any 2001 és la següent:

Superfície repoblada al Parc		
Any	Núm. plantes	Ha. acumulades
2001	670	3.3
2002	210	6
2003	7.500	23
2004	346	24
2005	808	26
2006	6.500	62
2007	175	64
2008	1.000	71
2009	11.000	91
TOTAL	28.209	91 Ha.

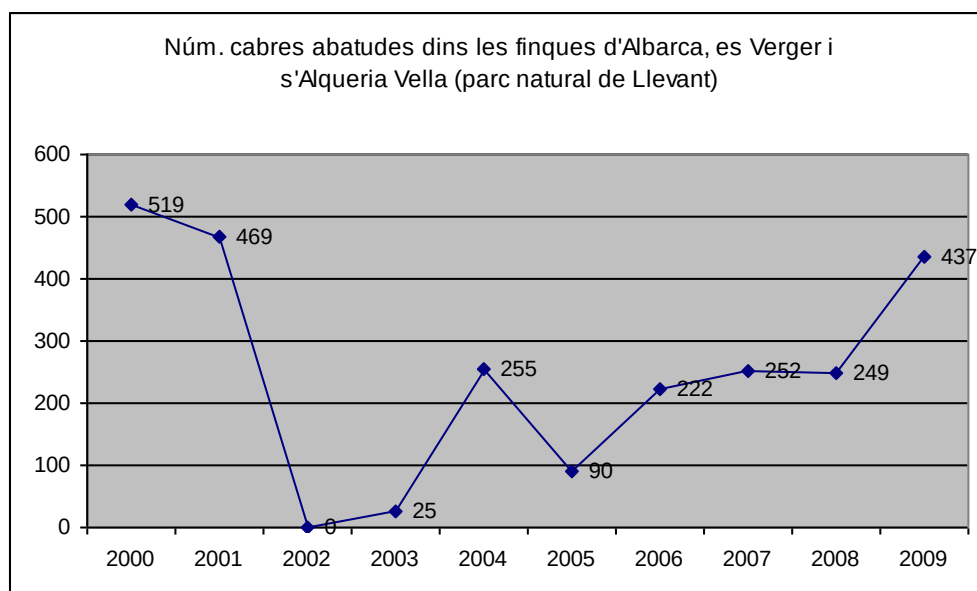
Control de plagues

El Parc ha optat per no fumigar amb avioneta els boscos, sinó a recórrer al mètode d'instal·lació de trampes de feromones contra la processionària del pi (*Thaumetopoea pityocampa*) i l'eliminació de les bosses d'erugues.

Així, a principis d'any es retiraren els nius d'erugues de processonària que s'anaven localitzant als pinars del Parc i en el mes de juliol s'instal·laren 80 trampes dotades de feromona per atreure les papallones d'aquesta espècie.

Control de la població de cabres

Durant l'any s'ha mantingut el control de la població de cabres amb l'eliminació periòdica d'individus d'aquesta espècie per abatiment amb arma de foc. Per això, s'ha comptat amb la col·laboració del Servei de Caça de la Direcció General de Biodiversitat així com d'associacions de caçadors. El total d'exemplars abatuts enguany ha estat de 437.

Malgrat els esforços dedicats per part de l'administració al control de la cabra, la seva població continua molt per damunt de la densitat tolerable en un ecosistema com el nostre afectat pels incendis i l'erosió. Per tant, ens trobam encara lluny dels objectius marcats pel Pla de descastament a les muntanyes d'Artà.

Silvicultura preventiva

D'acord amb el Pla comarcal de defensa contra incendis forestals de la comarca de Llevant Nord, al Parc natural s'han continuat mantenint les faixes auxiliars i de baixa densitat (tallafocs) que transcorren paral·lelament als camins dels Presos, d'es Verger a Albarca, des Niu des Pilot, d'en Mondoi i de s'Esquena Llarga. Aquestes àrees sumen una superfície total d'unes 60 hectàrees. Amb aquesta finalitat, el Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl compta amb una guarda d'una vintena d'ases, muls i cavalls que pasturen les faixes de forma rotativa. Els indrets de més difícil accés són netejats amb el suport de les brigades de l'Ibanat. A més a més, una extensa zona de les finques d'es Verger i s'Alqueria Vella es pastura, durant els mesos d'hivern i primavera, amb una guarda de vaques propietat del Govern de les Illes Balears. Aquestes redueixen en bona part la quantitat de vegetació piròfita de la zona (càrritx), reduint així el risc d'incendi forestal. El pasturatge ramader ha anat rotant al llarg de l'any entre els tancats d'es Verger, Can Tot Déu i es Puig des Corb.

Ramat d'ases per al manteniment de les faixes i tallafocs a la vall d'es Verger

Per altra banda, s'han podat els pins de bona part de les repoblacions per crear una discontinuïtat vertical de la vegetació i reduir d'aquesta manera el risc d'incendi. També s'ha fet una aclarida en una zona boscosa densa, de regeneració natural, en les proximitats d'Albarca, i s'han eixarmat els costats d'alguns camins secundaris, com el dels Establlits de s'Alqueria Vella i el dels Horts Vells d'Albarca.

Després dels períodes de tempesta, s'ha procedit també a eliminar els arbres i branques que s'han vist afectats, tant per eliminar molèsties als camins i possibles riscos per als visitants, com per minimitzar la possibilitat de proliferació de plagues forestals.

Producció de planta autòctona

Si bé no s'ha produït planta autòctona al Parc, enguany hem recol·lectat llavors d'espècies significatives com el boix o l'alzina amb l'objectiu de poder fer futures plantacions procedents de poblacions originàries de la zona. La llavor recol·lectada ha estat enviada al viver de Menut, especialitzat en el cultiu de flora autòctona.

Projecte de restauració de sòls degradats

En funció de grau d'erosió detectat, s'ha continuat amb la construcció de petites barreres per a la retenció de sediments i amb la sembra de planta autòctona per propiciar la formació de bardisses naturals en llocs on s'hi perd sòl (voreres de torrents i camins). Es tracta d'estructures fetes de troncs, semblants a jardineres artificials, que faciliten l'acumulació de sediment i la regeneració de la vegetació als laterals del torrent.

Una altra actuació molt positiva per evitar la pèrdua de sòl és la restauració dels marges de paret seca. Enguany, s'ha recuperat paret deteriorada en diferents zones de les tres finques públiques. Cal destacar, sobretot, l'actuació feta pel Ministeri de Medi Ambient, Medi Rural i Marí en el marc d'un programa estatal de lluita contra l'erosió, mitjançant el qual s'ha finalitzat la construcció d'un marge a la vessant sud del camí que uneix s'Alqueria Vella de Baix amb el coll des Verger.

Una actuació duta a terme de forma experimental ha estat la instal·lació d'una trampa anti-erosió (gabió). El sistema provat ha consistit en la construcció d'una gàbia de reixa omplerta de pedres, la qual fa les funcions d'una petita marjada que possibilita l'acumulació de sediment i la formació de sòl.

3.1.3 Programa de conservació de la fauna i la flora

Projecte de recuperació del calàpet (*Pseudepidalea viridis balearica*)

Al llarg de 2009 s'ha continuat controlant l'evolució de la població de calàpet.

Amb el suport de la brigada itinerant de conservació d'Espais de Natura Balear, s'han restaurat els abeuradors de s'Alqueria Vella de Dalt. Igualment s'ha fet un seguiment

dels diferents punts d'aigua al Parc per garantir la presència d'aigua, indispensable per a la supervivència d'aquesta espècie.

Novament s'han translocat larves de calàpet des d'uns punts d'aigua a altres, tant per evitar que aquestes larves es perdessin en cas de dessecació d'algunes basses, com per possibilitar la creació de nous nuclis reproductors d'aquesta espècie (s'Alqueria Vella de Dalt).

Projecte de recuperació de carronyaires

Durant tot l'any s'ha seguit aportant carn a les dues menjadores per a carronyaires del Parc, la del Pla de sa Balma i la del Corral des Tabac. Dues càmeres fotogràfiques automàtiques ens han permès obtenir imatges de les diferents espècies que s'alimenten als carnatges: corb (*Corvus corax*), moixeta voltonera (*Neophron pernocterus*), falcó (*Falco peregrinus*), milana (*Milvus milvus*), arpella (*Circus aeruginosus*), geneta (*Geneta geneta*), mart (*Martes martes*) o gavina (*Larus micchaelis*). Altres mesures que s'han pres per afavorir la recuperació d'aquests animals són la regulació de l'accés a la zona on hi nidifica la moixeta voltonera, la minimització del trànsit rodat en aquesta mateixa zona i la prohibició de determinats usos perjudicials per a aquestes espècies en l'època de cria.

Fotografies enregistrades a les dues menjadores: hi apreciam una milana (*Milvus milvus*), un falcó (*Falco peregrinus*) i una moixeta (*Neophron pernocterus*)

Projecte de reintroducció de la milana

El 2009 ha estat el vuitè any consecutiu en què s'han alliberat polls de milana (*Milvus milvus*) amb el mètode *hacking* al Parc natural. L'objectiu del projecte continua essent la instal·lació d'una població reproductora a la zona. Mitjançant un contracte extern

amb el GOB s'han alliberat 7 nous polls de milana, que han estat marcats, desats en nius artificials i alimentats fins que han pres el vol.

Per primera vegada des de que s'inicià el projecte, enguany una parella de milanes alliberades els anys 2006 i 2007 ha criat al Parc, en un dels nius artificials que s'instal·laren a tal efecte. Vist l'èxit d'aquest projecte, s'han comprat quatre nous nius amb l'objectiu de seleccionar i adequar una nova zona apta per a l'establiment de noves parelles reproductores de milana.

Des de l'any 2002, 59 milanes han estat alliberades al Parc natural de la península de Llevant. El Pla de recuperació d'aquesta espècie, aprovat dia 5 de maig de 2008, inclou entre els seus objectius "aconseguir establir una població reproductora d'un mínim de cinc parelles a la Serra de Llevant al 2013". Entre les actuacions previstes es compten les que desenvolupa el Parc natural.

Any	Milanes alliberades
2002	8
2003	6
2004	7
2005	8
2006	8
2007	7
2008	8
2009	7
TOTAL	59

Projecte de recuperació de l'àguila peixatera

Aquest any s'ha continuat aplicant el protocol de seguiment de l'àguila peixatera, proporcionat per l'ornitòleg Rafel Triay, que ha permès documentar la presència d'individus d'aquesta espècie als voltants de diversos indrets com les cales de la Font Celada, Cala Roja i s'Arenalet des Verger.

Eliminació d'espècies al·lòctones

Al Parc natural no s'han detectat problemes importants d'ocupació del territori per part d'espècies introduïdes que puguin perjudicar la fauna i la flora autòctona. Enguany s'han efectuat algunes actuacions puntuals d'eliminació de rates amb gàbies

trampa a les cases d'Albarca i al refugi de s'Arenalet i s'han talat algunes plantes de jardí que hi havia en indrets propers a les cases.

Projecte de protecció i adequació de refugis d'espècies antròpiques

Un any més s'ha fet la revisió de les caixes-nius per a ratapinyades instal·lades en diferents indrets del Parc, bàsicament en zones boscoses i a les proximitats de les cases.

Igualment han estat revisades les caixes instal·lades per a la cria d'ocells com el capferrerico i s'ha col·locat un niu per a mussols en les immediacions d'Albarca.

Caixa-niu instal·lada a s'Alqueria Vella per al capferrerico

3.1.4 Projecte de catalogació del Pi Gros

Aquest projecte pretenia catalogar com a arbre singular el pi més gros que hi ha al Parc, amb l'objectiu de fer constar la singularitat d'aquest arbre i dotar d'un nou valor afegit a la zona d'Albarca, atès que l'arbre es troba en un lloc de pas de visitants, devora el refugi de s'Alzina. Es va tramitar una sol·licitud perquè s'iniciés el tràmit de catalogació, però finalment no s'ha conclòs l'expedient.

3.1.5 Programa de recuperació del patrimoni etnològic

Són diverses les parets seques i marges que s'han restaurat al Parc, tant per part de les brigades d'Espais de Natura Balear com per part d'altres brigades com les de la Fundació Deixalles o Tragsa.

Però una actuació que és especialment destacable dins l'any 2009 és la finalització de les obres de restauració de les cases de

Restauració d'una paret seca prop del camí de l'Ermita de Betlem

s'Alqueria Vella de Baix o de Can Sard, que acolliran el futur centre d'informació i interpretació del Parc natural. La restauració d'aquestes cases ha estat realitzada pel Consorci d'Aubarca–es Verger.

Cases de Can Sard: futur centre de visitants

3.2. Àrea de desenvolupament socioeconòmic

Aquesta àrea de gestió engloba totes aquelles actuacions encaminades a promoure l'aprofitament sostenible dels recursos naturals i els beneficis socials que potencialment es poden obtenir de l'espai natural protegit a la comarca.

3.2.1 Programa de promoció de la producció agrària ecològica

El Consorci d'Aubarca–es Verger ha continuat amb l'explotació agro-ramadera de les finques públiques seguint els criteris propis de la producció ecològica.

Ramat oví de s'Alqueria Vella i conreus de farratges

al Parc

Per altra banda, la brigada de biodiversitat del Parc ha mantingut l'hort ecològic de parades en crestell i ha posat en funcionament un galliner amb un gall i gallines de raça autòctona mallorquina. Aquests dos elements s'han convertit en un nou recurs educatiu i la seva proximitat a l'aparcament ha determinat que es convertís en un element didàctic òptim per a les visites dels alumnes de cicle infantil.

Conreu d'ametllers a Can Totdèu i olivar de ses Monjoies

3.2.2 Programa de capacitatció de guies turístics

El mes de febrer es va repetir el "Curs de formació per a professionals de l'ecoturisme a la península de Llevant", que ja s'havia organitzat amb gran èxit de participació l'any 2007. El curs tenia com a objectius donar a conèixer l'espai natural i les seves possibilitats d'ús turístic i de lleure entre els guies i informadors turístics que treballen a la comarca de Llevant.

Enguany van assistir al curs un total de 22 persones, que van valorar molt positivament el desenvolupament de les tres sessions.

Sessió teòrica de curs d'Ecoturisme al Teatre

d'Artà Visita al Parc amb un grup dels assistents

3.3. Àrea d'ús públic i educació ambiental

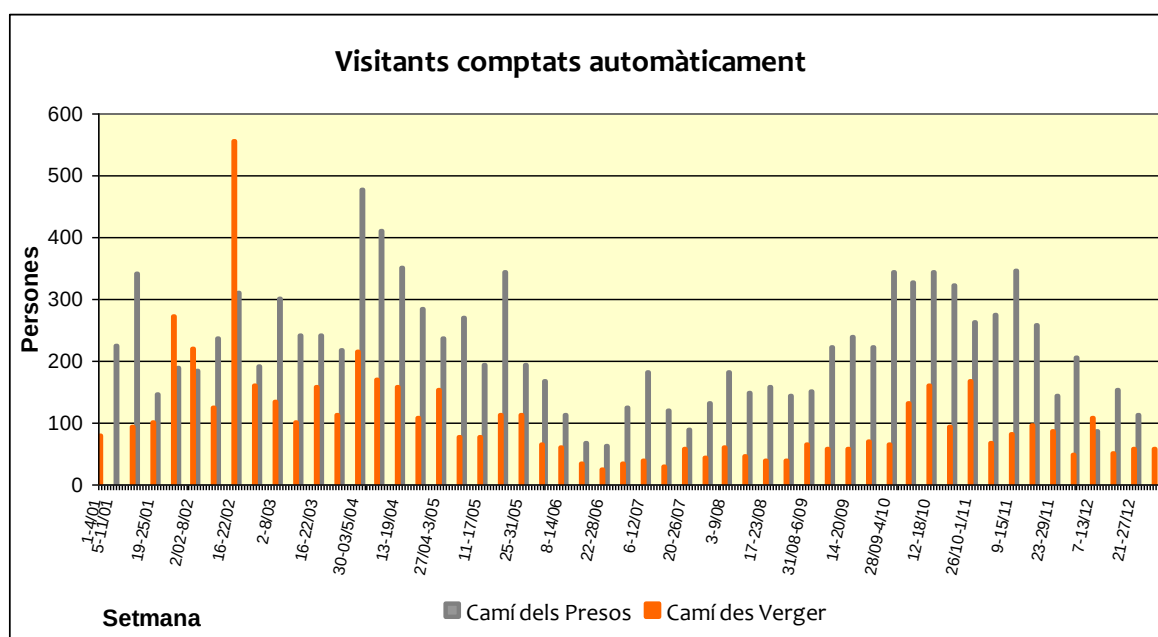

Aquesta àrea de gestió agrupa totes aquelles actuacions encaminades garantir un ús públic de qualitat compatible amb la conservació dels valors del Parc natural.

En primer lloc, s'ha de tenir en compte la quantitat de persones que fan ús del Parc, ja que és primordial saber aproximadament quanta gent transita per aquest espai a l'hora de poder fer qualsevol planificació. Amb aquesta intenció s'instal·laren l'any 2004 dos comptadors automàtics de persones als dos accessos principals, els camins dels Presos i d'es Verger a Albarca.

Les dades que aporten aquests comptadors revel·len que l'any 2009 han accedit al Parc aproximadament 16.955 persones (11.620 pel camí dels Presos i 5.335 pel camí des Verger). Això suposa un lleuger descens, del 3%, respecte dels recomptes de 2007 (no disposam de les dades de 2008 degut a una avaria dels comptadors).

A continuació podem observar un gràfic amb el nombre de visites setmanals comptabilitzades en aquests dos accessos. Com es veu, són majors les dades comptabilitzades al camí dels Presos (gairebé el 60% del total), i les èpoques de major aflluència de visites corresponen als mesos de febrer a maig i de setembre a novembre.

Un dels usos principals que es donen al Parc natural és el de l'excursionisme amb pernoctació, atès que compta amb tres refugis de muntanya i una àrea d'acampada regulada. El Consorci d'Aubarca-es Verger gestiona aquests equipaments, que un any més ha tengut una molt bona acceptació.

Els tres refugis (42 places) i la zona d'acampada (30 places) han rebut durant el 2009 un total de 4.265 usuaris (1.962 a s'Arenalet, 734 a la caseta dels Oguers, 447 a la casa de s'Alzina i 1.122 a l'àrea d'acampada), la qual cosa representa un augment d'usuaris d'un 8% respecte de 2008.

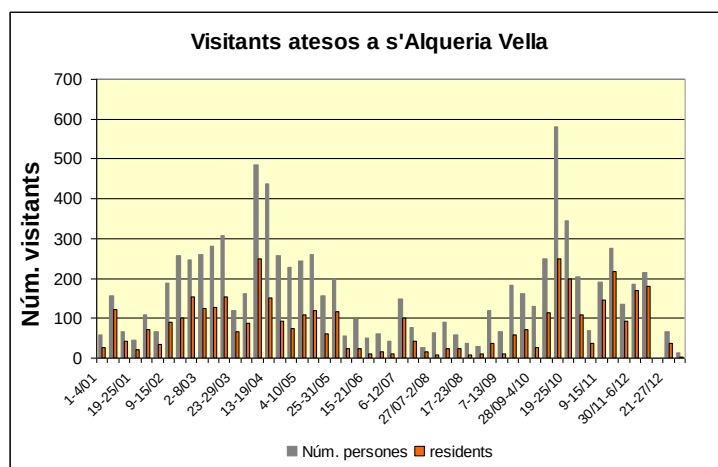

efugi de la caseta dels Oguers

3.3.1 Programa d'atenció al públic i informació

Al Parc s'ha ofert un servei d'informació als visitants tots els dies, exceptuant aquells en què les condicions meteorològiques han impedit aquest servei a l'aire lliure. Les informadores del Parc han atès un total de 8.617 visitants, dels quals un 49,6% han estat residents i la resta turistes. Les èpoques de major aflluència de visitants han estat els mesos d'octubre i abril, amb 1.452 i 1.405 persones ateses. Pel que fa al nombre de vehicles estacionats a l'aparcament de s'Alqueria Vella, les màximes concentracions han tingut lloc els dies 13 d'abril (57), 22 de març (51), 8 de març, 10 d'abril i 17 de maig (43).

Com podem observar al gràfic següent, el Parc rep visites sobretot durant els mesos de primavera i tardor, i en podem destacar els dies festius, molt especialment la Setmana Santa, la festa del Pilar i el pont de la Constitució. Això es deu en bona part al gran nombre de residents que ens visiten, així com al fet que els mesos de temporada turística alta són els de menor aflluència de visitants a la muntanya.

3.3.2 Projecte d'execució de l'aparcament a s'Alqueria Vella de Baix

Durant el 2009 s'ha redactat un projecte per al condicionament d'un aparcament a s'Alqueria Vella de Baix, amb l'objectiu de poder oferir un lloc adequat que compleixi la normativa d'aplicació als aparcaments. Amb aquesta acció, a més de regular l'accés dels visitants, es pretén reduir el risc d'incendis, minimitzar les molèsties que causa el trànsit rodat a la zona i mantenir els vehicles allunyats dels llocs ambientalment més sensibles.

3.3.3 Projecte de senyalització

Al llarg de 2009, s'ha instal·lat tota la senyalització que s'ha considerat necessària per informar els visitants dels usos possibles al Parc i de les normes d'ús que s'hi han estipulat. A més d'això, s'han col·locat senyals destinades a aportar informacions concretes sobre els límits de les finques públiques i sobre els equipaments i els elements més destacables del Parc. Així mateix, també s'han instal·lat senyals orientatives que identifiquen la xarxa de camins i itineraris.

En total, s'han instal·lat 155 senyals repartides per tot l'espai protegit: 26 d'accés al Parc natural i perimetrals, 1 de cartografia general, 16 d'identificació d'equipaments i elements d'interès, 74 de senyalització d'itineraris (incloses les fites), 12 de recomanacions als visitants, 16 d'interpretatives del paisatge i d'elements diversos, i 10 d'informatives d'actuacions temporals.

3.3.4 Projecte de minimització de riscos per als usuaris

S'han continuat fent totes aquelles accions considerades importants per propiciar unes mesures de seguretat addicionals per als usuaris del Parc. Podem destacar, entre d'altres, les següents actuacions:

- Instal·lació de dos salvavides lligats amb cordes de grans mides a les platges de s'Arenalet i sa Font Celada per prevenir possibles casos d'accident a la mar.
- Senyalització de les actuacions que temporalment introdueixen modificacions als camins i/o altres elements d'ús públic.

- Poda dels arbres que es troben a les voreres dels principals camins (camí dels Presos i camí del Puig des Corb) i neteja (desbrossament) de pistes i tiranys que havien quedat envaïts per la vegetació (camí de s'Ermita i camí dels Horts Vells).

3.3.5 Edició de publicacions

Enguany pràcticament s'ha esgotat la carpeta d'itineraris de la península de Llevant. S'ha sol·licitat una nova edició d'aquest material, així com la publicació d'aquests mateixos fulletons en altres idiomes (castellà, anglès i alemany).

3.3.7 Programa d'interpretació ambiental

Projecte del centre d'interpretació ambiental del parc natural

Enguany s'ha contractat el disseny del futur centre d'informació i interpretació del Parc. El projecte s'ha redactat amb la intenció d'aprofitar les cases de s'Alqueria Vella de Baix, recentment restaurades, per ubicar-hi una exposició interpretativa mitjançant la qual els visitants que arriben al Parc es puguin fer una idea general de com és, què s'hi pot veure i quina és la gestió que s'hi realitza.

El projecte ha estat redactat i lliurat al Parc a finals d'any. Es preveu que durant l'any 2010 s'executi el projecte i el centre es pugui posar en funcionament abans que finalitzi l'any, un cop s'hagi obtingut la corresponent llicència d'activitats.

Visites interpretatives

Fonamentalment s'han continuat fent visites interpretatives adreçades als centres educatius de l'illa. S'ofereixen tres itineraris diferents amb programacions didàctiques adaptades als nivells educatius infantil, primari i secundari:

- Excursió de s'Alqueria Vella al Puig de sa Tudossa: "Si parlàs en Porrassar!"
- Itinerari de s'Alqueria Vella a es Verger: "Entre dues valls"
- Visita per s'Alqueria Vella: "Pedra sobre pedra".

Durant el curs escolar 2008-2009 es va posar en funcionament el programa "*El nostre parc*", adreçat als centres escolars del poble d'Artà (Na Caragol, Sant Bonaventura i Sant Salvador) i aquest curs 2009-2010, l'oferta ha arribat també a l'escola Rosa dels Vents, de la Colònia de Sant Pere. Aquest programa ha tengut una molt bona acollida per part dels centres escolars, amb els quals es va elaborar un calendari de visites i activitats d'aula que s'han duit a terme durant l'any 2009.

Del total d'activitats escolars duites a terme, 42 s'han fet en el marc del programa municipal *El nostre parc*. 1.021 alumnes del terme d'Artà (un 68% del total) han conegut un poc millor el Parc natural, 427 a través de visites al Parc i 594 mitjançant activitats realitzades als propis centres escolars per part de les educadores.

Visites escolars al Parc: alumnes de primària berenant i grup fent l'itinerari Pedra sobre pedra

Quant als escolars d'altres municipis, hi ha hagut un total de 14 visites corresponents a centres escolars, que han suposat la realització d'algun dels 3 itineraris ofertats per part de 476 alumnes (un 32% del total).

Atès que els autocars de dimensions normals no poden arribar a l'aparcament de s'Alqueria Vella (no poden travessar el nucli urbà d'Artà), les visites s'han d'organitzar amb microbusos d'un màxim de 25 places, la qual cosa encareix els trajectes. Per aquest motiu el Parc ofereix la possibilitat de sufragar la meitat de la despesa derivada del servei de transport en microbús des del poble d'Artà a les finques públiques. Durant el 2009 s'ha finançat el transport de 16 grups escolars entre Artà i s'Alqueria Vella.

3.3.8 Programa de comunicació

Aquest programa inclou totes aquelles actuacions dirigides a donar a conèixer el Parc a la societat.

Entre altres accions, enguany s'ha col·laborat en diverses gravacions per a programes de televisió:

- Gravació del programa "Un dia d'estiu": reportatge sobre els refugis del Parc i els itineraris que s'hi poden fer, per part d'IB3 TV, dia 17 de juliol.
- Gravació del programa "Un dia d'estiu": reportatge sobre les faixes auxiliars fetes amb ramats, per part de IB3 TV, dia 4 de setembre.
- Gravació del Parc per a un reportatge fet per IBATUR, Conselleria de Turisme, dia 28 de setembre.
- Gravació de la festa del VIII aniversari del Parc, per part d'IB3 TV i Televisió de Mallorca, dia 8 de novembre.
- Gravació de les activitats d'educació ambiental amb escolars a l'oficina del Parc (Setmana de la Ciència), per part d'IB3, dia 13 de novembre.

Programa Comarca: Un Parc per a tots

Les agendes d'activitats programades al llarg de 2009 (de primavera - estiu i de tardor - hivern) han comptat amb distintes activitats destinades al públic general. Espais de Natura Balear ha editat les dues agendes en un format plegable, aptes per ser exposades als taulells d'anuncis i per repartir plegades entre els usuaris interessats.

Dins *l'Agenda de Tardor-Hivern 2008-2009* hi ha hagut dues activitats dins l'any 2009, que han consistit en:

Dia 24 de gener : ***"Mmmm.. Tarda de cuina amb productes de Llevant: ametlla, mel, llet i oli"***, a càrrec de na Margalida Payeras del restaurant Sant Salvador. Comptàrem amb l'assistència de 16 persones.

Dies 19, 20 i 21 de febrer: ***"Curs de formació per a professionals de l'ecoturisme a la península de Llevant (2a edició)"***, a càrrec del personal del Parc. Comptàrem amb l'assistència de 22 persones.

Assistents al curset de cuina mallorquina

Dins l'*Agenda de Primavera–Estiu 2009* hi ha hagut les següents activitats:

Dia 13 de març: ***“Què són les varietats tradicionals de fruiters i com es cultiven”***, a càrrec de Miquel Àngel Llabrés, de Viveros Llabrés. Comptàrem amb l'assistència de 10 persones.

Dia 25 d'abril: ***“Anem d'excursió i feim un cafetet”***, a càrrec de l'equip d'educació i interpretació ambiental del Parc natural. Comptàrem amb l'assistència de 20 persones.

E

Excursió al Parc: grupet camí des Verger

Taller de tast de mel a l'oficina del Parc

Dia 9 de maig: ***“Taller de tast de mel”***, a càrrec de Marzia Boi de l'àrea de Botànica del Departament de Biologia de la UIB. Comptàrem amb l'assistència de 15 persones.

Des del 15 al 23 de maig: **"Sortides marítimes a les reserves integrals de la península de Llevant"**, des de l'embarcació la Balear, a càrrec de personal del Parc i de la tripulació de la Balear (Consell de Mallorca). Es varen fer 12 sortides amb l'assistència total de 101 persones.

Sortida marítima amb la Balear

Material preparat al refugi de s'Arenalet per a l'observació d'estels

Dia 30 de maig: **"Taller d'elaboració d'herbes mallorquines"**, a càrrec del personal del Parc. Comptàrem amb l'assistència de 23 persones.

Dia 11 d'agost: **"Les llàgrimes de Sant Llorenç"**, a càrrec del grup astronòmic Newton, l'activitat es va completar amb una excursió fins a la font de Penya Roja el matí següent. Comptàrem amb l'assistència de 20 persones.

Excursió a la Font de Penya Roja

Dins l'*Agenda de Tardor–Hivern 2009-2010* hi ha hagut tres activitats dins el 2009, que han consistit en:

Dia 24 d'octubre: **"Mirant el cel: curset pràctic de núvols"**, a càrrec de Miquel Grimalt Gelabert, professor de Climatologia de la UIB. Comptàrem amb l'assistència de 23 persones.

Dia 8 de novembre: ***"Molts d'anys! Celebració del 8è aniversari de la declaració del Parc natural"***, a càrrec de l'equip del Parc natural, associacions i entitats convidades (Reserva Marina del Llevant de Mallorca, Mallorca Recicla – TIRME - Consell de Mallorca, Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica, Conselleria d'Agricultura i Pesca, Fundació Deixalles Llevant, GOB i Museu Regional d'Artà). Comptàrem amb l'assistència d'aproximadament 200 persones.

Dues de les activitats que es dugueren a terme en la celebració del VIII Aniversari del Parc

Dies 13 i 14 de novembre: ***"Les basses i les fonts del Parc natural de la península de Llevant"***, activitats integrades en la celebració de la Setmana de la Ciència 2009, amb el finançament del Ministeri de Ciència i Innovació. Aquestes activitats consistiren en:

- Divendres 13 (matí): taller d'aula desenvolupat a l'oficina del Parc amb l'assistència de 150 alumnes dels col·legis Sant Bonaventura, Sant Vicens de Paul i Na Caragol, d'Artà.
- Divendres 13 (capvespre): conferència sobre la importància de les basses en els ecosistemes mediterranis. Comptàrem amb l'assistència de 10 persones.
- Dissabte 14 (matí): sortida al Parc per visitar alguns dels punts d'aigua més importants d'aquest espai. Comptàrem amb l'assistència de 17 persones.

Activitats de camp i d'aula en el marc de la Setmana de la Ciència: les basses i fonts del Parc

Aquesta *Agenda de tardor-hivern* compta també amb tres activitats més organitzades per a l'any 2010:

- Dia 23 de gener: *"Visita als Establiments de s'Alqueria Vella i a l'ermita de Betlem"*.
- Dies 19 i 20 de febrer: *"Les bardisses, què són i com construir-ne una"*.
- Dia 20 de març: *"Festa de l'arbre"*, celebració del *Dia Forestal Mundial*.

La difusió de les activitats d'agenda s'ha fet mitjançant anuncis i notes de premsa a través de les publicacions comarcals (Bellpuig, Cap Vermell, Cent per Cent, Manacor, Flor de Card, l'Observatori de Llevant, etc.), de Ràdio Artà i de cartells repartits per diversos punts d'Artà i la seva comarca (comerços, biblioteques, ajuntaments, centres d'informació juvenil, cases de cultura, teatres, etc.).

També, amb la intenció de donar difusió a totes les activitats organitzades, s'ha posat en funcionament una llista de distribució de correu electrònic, la qual ha possibilitat arribar a un major nombre de persones.

Programa de comunicació a través de la ràdio

Enguany s'ha continuat col·laborant amb Ràdio Artà, mitjançant participacions periòdiques en el Programa Natura (el qual s'emetia els dijous a partir de les 17 h). Les aportacions del Parc a aquest programa han estat les següents:

- Dia 4 de juny: Agenda d'activitats *"Celebració del Dia del Medi Ambient"*.

- Dia 11 de juny: Agenda d'activitats "Taller d'elaboració d'herbes mallorquines" i "xerrada sobre papallones".
- Dia 25 de juny: la processonària dels pins i els tractaments d'aquesta plaga.
- Dia 2 de juliol: els valors culturals del Parc natural.
- Dia 23 de juliol: la temporada d'alt risc d'incendis, prevenció i normativa d'aplicació. La nova senyalització del Parc natural.
- Dia 17 de setembre: presentació de l'Agenda d'activitats Tardor–Hivern del Parc.
- Dia 30 de setembre: la temporada de caça, modalitats i importància de la caça. Les espècies cinegètiques.
- Dia 8 d'octubre: la Fundació Deixalles i la seva activitat al Parc.
- Dia 4 de novembre: participació del Parc en la celebració de la Setmana de la Ciència.
- Dia 12 de novembre: Agenda d'activitats "Celebació del 8è aniversari de la declaració del Parc".
- Dia 3 de desembre: la reintroducció de la milana al Parc: actuacions i resultats.

Programa de voluntariat

Les jornades de voluntariat organitzades el 2009 amb col·laboració amb altres entitats i associacions han estat:

- Dia 30 d'abril: "Recollida de fems a la zona d'acampada de s'Arenalet i aportació de restes vegetals a les barreres anti-erosió del camí de la font dels Oguers", activitat realitzada pel segon curs de batxiller de *l'Institut de Capdepera*. Comptà amb 21 participants.
- Dia 30 de maig: "Control de repoblacions forestals: supervivència, taxes de creixement i inventari", activitat realitzada per l'associació *s'Alzina*, que aquest cop comptà amb 10 assistents.

Voluntaris fent seguiment de la vegetació

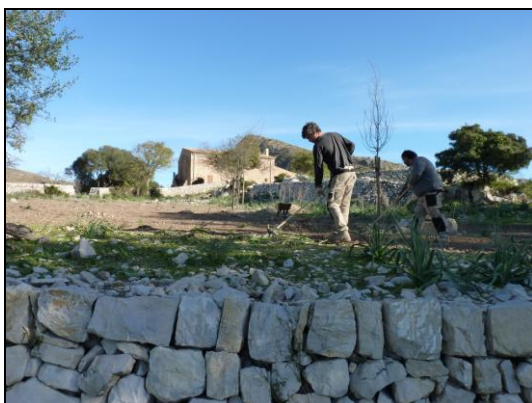

Grup que féu la neteja de la platja i del torrent de s'Arenalet

3.3.9 Projecte d'àrea recreativa

A les parcel·les que es troben entre l'aparcament i les cases de s'Alqueria Vella de Baix s'hi ha muntat una àrea recreativa perquè els visitants comptin amb una zona apta per al descans, així com per poder seure a menjar, o qualsevol altra activitat d'oci que es presti.

A l'hora d'ubicar aquesta nova zona d'esbarjo, consistent en vuit taules de fusta amb bancs, s'ha cercat un lloc on l'impacte fos mínim, tenint en compte la concentració de persones que pot generar aquest equipament. La seva localització, al costat del futur centre d'informació del Parc, la fa també idònia com a lloc perquè hi puguin berenar els alumnes de les escoles que realitzen visites al Parc, just abans d'iniciar els itineraris guiats per les nostres educadores. Diversos lladoners sembrats entre les taules contribuiran, en pocs anys, a aportar ombra a la zona.

Una brigada de la fundació Deixalles ha col·laborat en l'adequació de la nova àrea recreativa

3.3.10 Projecte de recuperació del Mirador de sa Senyora

A la zona coneguda com a *Mirador de sa Senyora*, en les proximitats d'Albarca, s'hi ha adequat una petita zona d'esbarjo, amb un parell de taules amb bancs, per proporcionar als visitants de les immediacions un lloc adequat per fer una aturada de descans, a l'ombra, en un lloc idoni per les vistes que ofereix. Aquest mirador es troba devora d'un dels itineraris autoguiats, el camí dels Horts Vells d'Albarca, i ha estat senyalitzat des del camí que enllaça les cases d'Albarca amb s'Arenalet des Verger.

Taula per al descans en el Mirador de sa Senyora

3.3.11 Projecte de restauració de s'Alqueria Vella de Dalt

En el 2009 s'ha redactat un projecte de restauració de les cases de s'Alqueria Vella de Dalt, amb l'objectiu d'adequar-les per posar-hi en funcionament un centre per a l'estada col·lectiva i la realització d'activitats d'educació ambiental. Aquest donarà cabuda a un màxim de 46 persones, que comptaran amb habitacions comunitàries, banys, cuina, i dues sales multiusos que podran fer la funció de menjador i d'aules per a la realització d'activitats formatives.

Panoràmica de les cases de s'Alqueria Vella de Dalt

3.3.12 Projecte de zona d'acampada

Una de les possibilitats que enguany s'ha estudiat ha estat l'acondicionament d'una nova àrea com a zona d'acampada regulada. S'han estudiat diverses localitzacions per ubicar-hi aquesta àrea, analitzant finalment tres opcions de localització: el Campament dels Soldats, l'entorn de les cases de Can Ros i la parcel·la posterior al futur centre de visitants de s'Alqueria Vella de Baix.

La Junta Rectora del Parc es va reunir el mes de juliol per informar sobre l'adequació d'una nova zona d'acampada i d'una àrea recreativa. Si bé l'àrea recreativa fou informada favorablement, i en base a això, com ja hem comentat, es condicionà l'àrea recreativa a s'Alqueria Vella de Baix, el projecte de fer una nova zona d'acampada comptà amb opinions diverses per part dels membres de la Junta, i finalment s'optà per seleccionar com a ubicació òptima la parcel·la posterior a les cases de s'Alqueria, una ubicació diferent a la que s'havia proposat des del Parc (el Campament dels Soldats). Així i tot, bona part dels assistents dubtaren de la necessitat de crear aquest nou equipament atès que no sembla prioritari. Per tot això, i tenint en compte l'existència d'un projecte d'habilitació d'un nou equipament que permetrà pernoctar a les cases de s'Alqueria Vella de Dalt, s'ha optat per no crear la zona d'acampada.

3.3.13. Projecte de creació de nous itineraris

Dos nous itineraris han estat habilitats per al trànsit per part dels visitants: el camí que uneix el Campament dels Soldats amb les cases des Verger i el camí des Niu des Pilot. El condicionament d'aquests ha consistit en la neteja dels senders, que ja existien, i la seva senyalització com a itineraris, marcant el traçat dels camins amb fites i aportant alguns panells informatius (nom de l'itinerari, temps de durada i grau de dificultat).

Aprofitant la senyalització que s'ha instal·lat enguany, s'han definit els usos recomanats per a cada un dels 9 itineraris autoguiats, intentant donar cabuda als diferents usos existents al Parc sense que uns afectin negativament els altres. Com es pot veure als cartells, han quedat proposades com a rutes recomanades per als cavalls i els ciclistes, a més dels vianants, els itineraris 1 (S'Alqueria Vella – es Verger), 2 (Es Verger – Albarca) i 3 (Camí dels Presos). La resta d'itineraris queden restringits, en principi, als vianants, excepció feta dels vehicles necessaris per a la gestió de l'espai natural.

3.4. Àrea d'investigació i seguiment

Aquesta àrea inclou les tasques que es duen a terme per a la investigació i el seguiment al Parc.

3.4.1 Programa de seguiment

Un any més, s'ha mantingut el seguiment de les espècies de major interès del Parc, com són la moixeta voltonera (*Neophron percnopterus*), l'àguila peixatera (*Pandion haliaetus*), el calàpet (*Bufo viridis*) i la tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*).

A part d'això, s'ha fet el seguiment de la densitat relativa de la cabra (*Capra hircus*) i el control de l'evolució de les repoblacions forestals.

Camera automàtica per al seguiment de rapinyaires

3.4.2 Programa de foment de la investigació al Parc

El Parc natural de la península de Llevant no es caracteritza per comptar amb una important activitat d'investigació i recerca. Tot i això l'equip gestor d'aquest Parc és perfectament conscient de la necessitat de recopilar dades i d'investigar per poder aprofundir en els coneixements que ens permetin conservar d'una manera millor i més eficient.

Des de la seva declaració, aquest Parc ha realitzat, contractat i donat suport als treballs d'investigació que seguidament es detallen:

- *"Pla Comarcal de Defensa Contra Incendis Forestals de la Comarca de Llevant Nord 2001-2010"* (Conselleria de Medi Ambient, 2001)
- *"Estratègia de gestió d'ús públic en el Parc Natural de Llevant"* (Projecte de fi de carrera de Ciències Ambientals de Neus Andreu Sunyer, Universitat Autònoma de Barcelona, 2002).
- *"L'Ús Públic a Sa Punta de n'Amer: Avaluació i Propostes de Gestió"* (Margalida Amer Binimelis, Pedro Bergas Bassa, UIB – PN península de Llevant – Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar 2002).

- *"Pla Integral de Gestió Litoral de Cala Agulla"* (PN península de Llevant - UIB, 2002).
- *"Seguiment i Avaluació dels Fondejos al Parc Natural de Llevant"* (PN península de Llevant, 2003).
- *"Management Practices of the Llevant Natural Park in a Sustainable Planning Context"* (Projecte d'Investigació, Joan Ginard Ballester 2003).
- *"Estudi dels Quiròpters del Parc Natural de la península de Llevant"* (PN península de Llevant, 2003).
- *"La Tortuga Mediterrània en la Península de Llevant 2000-2003"* (S. Pinya Fernández – A. Muñoz Tpro, Geochelone sulcata S.L.U, 2003).
- *"Cartografia de les Espècies Vegetals Endèmiques i Amenaçades de la Península de Llevant"* (PN península de Llevant, 2003).
- *"Propostes per a la Recuperació Ambiental de l'Espai Natural del Torrent de Canyamel (PN Península de Llevant)"* (GOB, 2003).
- *"Catàleg de Construccions Tradicionals i Elements d'Interès Etnològic del Parc Natural de la Península de Llevant"* (PN península de Llevant, 2004).
- *"Estudi dels Punts d'Aigua al Parc Natural de la Península de Llevant"* (PN península de Llevant, 2004).
- *"Atlas d'Aus Nidificants del Parc Natural de la Península de Llevant"* (PN península de Llevant, 2004).
- Projecte de postgrau *"Pla d'Interpretació del Parc Natural de la Península de Llevant"* (Antoni Pascual Català, Universitat Oberta de Catalunya, 2004).
- *"Conservació de Llavors d'Espècies Endèmiques del Parc Natural de la Península de Llevant"* (Jardí Botànic de Sóller – PN península de Llevant, 2004).
- *"Atlas dels Ocells Nidificants del Parc Natural de la península de Llevant"* (PN península de Llevant, 2003-2004).
- Projecte de fi de carrera, d'Enginyeria de Forests: *Estudi del sòls i dels processos erosius al parc natural de la península de Llevant.* (Joan Santana, 2005).

- *Pla de Pastures de les finques d'Albarca, es Verger i s'Alqueria Vella* (PN península de Llevant - UIB, 2006).
- *"Campanyes d'Anellament de Migracions Postnupcials"* (PN península de Llevant - GOB, 2003 i 2005).
- *"Estació d'Anellament d'Esforç Constant del PN de Llevant"* (PN península de Llevant - GOB, 2005-2007).

3.4.3 Estació d'anellament d'esforç constant

Amb l'objectiu d'ampliar els coneixements sobre l'ornitofauna del Parc, s'ha mantingut en funcionament l'estació d'anellament d'esforç constant de s'Alqueria Vella.

Anellament d'una cadenera a s'Alqueria Vella

3.4.4 Atles d'amfibis i rèptils

Un any més, s'han seguit emplenant fitxes d'observació faunística, parant especial atenció a la fauna herpetològica (amfibis i rèptils). Amb això, s'aconsegueix disposar de dades que serviran pròximament per confeccionar un atles específic d'aquest tipus de fauna.

3.5. Àrea de manteniment

3.5.1 Programa de manteniment i recuperació de llers de torrents

S'han fet diverses actuacions en els torrents que travessen el Parc, especialment al torrent des Matzoc i des Cocons al seu pas per s'Alqueria Vella. Es va aprofitar l'estiu per dragar un sector d'aquest torrent, que havia estat colmatat de sediments i desviava l'aigua cap als camps de conreu adjacents. A part d'això, s'han sembrat bardisses en les voreres d'alguns trams, amb l'objectiu de definir millor la canalització de l'aigua i evitar, així, l'erosió del sòl agrícola.

Lleres dels torrents del Matzoc i des Cocons, netejats per afavorir el pas de l'aigua

3.5.2 Projecte de retirada de residus perillosos

Repartides per les finques públiques, hi havia tota una sèrie de deixalles, algunes classificades com a restes perilloses (vehicles i electrodomèstics), l'origen de les quals es remunta a l'època en què les finques eren de propietat privada. Enguany s'ha contractat una empresa gestora de residus per retirar-les i eliminar-les de manera adequada. També el Consorci Aubarca–es Verger ha contractat enguany la retirada d'una quantitat important de restes d'uralita que hi havia en diverses construccions del Parc. Aquest és un residu perillós que també ha de ser tractat per empreses especialitzades.

3.5.3 Projecte de reparació dels camins del Parc

Al llarg de l'any s'han fet algunes actuacions de millores dels camins en casos puntuals, especialment després de períodes de pluja, per part de la brigada del Parc i dels treballadors del Consorci Aubarca–es Verger.

3.5.4 Projecte de minimització de l'erosió dels camins

Un projecte redactat per *Asesoría Técnica y Proyectos* ha definit les actuacions recomanades per millorar l'estat dels principals camins del Parc, tractant d'evitar, així, la degradació d'aquests i l'erosió dels terrenys contigus, que amb les pluges, el trànsit de vehicles i el pas de vianants van perdent sòl de manera progressiva.

El propòsit del Parc és fer actuacions concretes d'ara en endavant als indrets més afectats per l'erosió. Això serà possible gràcies a que aquest projecte defineix les actuacions a fer en fases, permetent prioritzar aquelles on s'han diagnosticat els problemes més greus de pèrdua de sòl.

3.5.5 Programa de manteniment dels equipaments del Parc

La brigada de biodiversitat del Parc és l'encarregada d'anar mantenint en bon estat els diferents equipaments del Parc natural. La gestió diària que es fa a les finques públiques permet fer una supervisió continuada de l'estat dels camins, parets, zona d'acampada, àrea d'esbarjo, passos d'aigua, abeuradors, hort, i demés equipaments d'aquest espai natural.

Tasques de silvicultura i de reparació d'equipaments per part de la brigada de l'Estel de Llevant i la brigada de biodiversitat del Parc

3.5.6 Projecte de planificació d'accessos per a emergències (incendis)

A petició del servei de formació dels Bombers de Mallorca, el Parc ha organitzat unes jornades formatives específiques per aquesta entitat. Es realitzaren unes jornades consistents en quatre sessions formatives (de 20 a 23 de maig) per donar cabuda als quatre torns de guàrdia dels parcs de bombers d'Artà i Manacor, i es feren 4 sortides de camp amb els vehicles propis d'extinció d'incendis (vehicles pick-up i camió tot-terreny), amb els objectius de comprovar l'accessibilitat al Parc per als vehicles d'emergència i que els bombers poguessin conèixer de primera mà les rutes al Parc per poder planificar millor les seves possibles intervencions per a l'extinció d'incendis i/o rescats de persones accidentades.

Com a resultat d'aquesta experiència s'ha confeccionat un mapa dels camins d'accés al Parc natural representats amb un sistema de colors en base a la tipologia dels vials i a la seva practicabilitat.

3.6. Àrea de vigilància

3.6.1 Programa de vigilància

El Parc natural compta amb un servei de vigilància mòbil constituït per dos zeladors d'espais naturals que fan torns, estant de guàrdia tots els dies entre les 8 i les 18 h. Aquests zeladors complementen la vigilància que fa la Direcció General de Biodiversitat amb el cos d'agents de medi ambient.

Cal destacar que dins del Parc hi ha també una torre de vigilància d'incendis, gestionada per l'Institut Balear de la Natura, que entre els mesos de maig i octubre és dedicada a l'observació i prevenció dels incendis forestals.

3.7.Àrea d'administració

L'oficina del Parc (c/ de l'Estel, 2, d'Artà) s'ha mantingut oberta al públic els dies laborables de 8 a 15 h. Durant l'any 2009 s'han comptabilitzat un total de 632 persones ateses, la qual cosa representa un increment d'un 22% respecte de 2008. El serveis que bàsicament s'han oferit han estat:

- Tramitació de llicències de pesca: 252 usuaris atesos (25% més que l'any anterior).
- Tramitació de llicències de caça: 149 usuaris atesos (29 més que l'any anterior).

- Informació i autoritzacions sobre la Reserva Marina de Llevant: 83 usuaris atesos (32% més que l'any anterior)
- Informació sobre el Parc natural (rutes, refugis, valors): 73 usuaris atesos (55% més que l'any anterior).
- Ús del registre oficial (instàncies, denúncies, sol·licituds): 25 usuaris atesos (26% menys que l'any anterior).
- Col·laboracions o contactes amb altres administracions (Seprona, Ajuntaments...): 18 usuaris atesos (20% més que l'any anterior).
- Informació i inscripció en activitats educatives o participatives (voluntariat, agendes d'activitats): 14 usuaris atesos (27% més que l'any anterior).
- Actuacions diverses en propietats privades (cremes controlades, trampes de processonària, neteges de torrents) i altres consultes: 18 usuaris atesos (60% menys que l'any anterior).

3.7.1 Programa de formació

Els treballadors del Parc han pogut gaudir d'un nombre variable d'hores de formació professional, donat que Espais de Natura ha organitzat algun curs específic per a les brigades de biodiversitat, però també ha facilitat i finançat l'assistència als treballadors que ho han sol·licitat a altres jornades formatives organitzades per altres entitats.

En concret, la formació a què ha tingut accés la plantilla del Parc és la que a continuació es detalla:

- Curs "Jocs per a l'Educació Ambiental" (una educadora ambiental)
- Curs "Iniciació al treball amb persones amb discapacitat en els espais naturals protegits" (una educadora ambiental)
- Curs "Tècniques d'interpretació i atenció al públic discapacitat al medi natural" (una informadora recepcionista)
- Jornades "Control de depredadors" (treballadors de la brigada de biodiversitat)

- Jornades "Gestió de vedats de caça i censos de caça menor" (treballadors de la brigada de biodiversitat i un tècnic)
- Curs "Control i vigilància de la restauració, manteniment, ordenació i defensa dels espais naturals" (capatàs de la brigada)
- Seminari "Caixes niu: instal·lació, revisió i manteniment de nius al Parc" (brigada de biodiversitat, zeladors, tècnics)
- Curs "Maneig i manteniment de motoserres" (brigada de biodiversitat, un zelador)
- Mòdul de formació professional "Gestió dels recursos naturals i paisatgístics" (un treballador de la brigada de biodiversitat)

Sortida de les Jornades de Gestió de vedats organitzades pel Consell de Mallorca

3.7.2 Programa de documentació

S'han adquirit algunes publicacions relacionades amb la gestió dels espais naturals, que han estat incorporades a la biblioteca del Parc. Aquesta biblioteca es manté convenientment ordenada i amb una base de dades actualitzada per tal d'oferir un punt de consulta útil per a les persones interessades.

3.7.3 Programa d'equipaments

Espais de Natura Balear ha adquirit les eines que s'han considerat necessàries per al bon funcionament del Parc natural. Enguany s'ha de destacar l'adquisició d'una biotrituradora per fer front a la gran quantitat de restes que es produeixen amb les neteges i podes que es realitzen al Parc, això permet prescindir de cremar les restes al Parc i alhora augmentar l'aportació de matèria orgànica que es fa al medi.